

Régiók Bizottsága vélemény Tárgy: „Az Európai Bizottság ajánlása Törökország előrehaladásáról a csatlakozás felé”

(2006/C 31/03)

A Régiók Bizottsága,

tekintettel az Európai Bizottság közleményére a Tanács és az Európai Parlament részére „Az Európai Bizottság ajánlása Törökország előrehaladásáról a csatlakozás felé” címmel (COM(2004) 656 final),

tekintettel az Európai Bizottság 2004. november 29-i határozatára, mely szerint az Európai Közösséget létrehozó szerződés 265. cikkének (1) bekezdése alapján kikéri a Régiók Bizottságának véleményét,

tekintettel elnöksége 2004. szeptember 28-i határozatára, melyben a „Külkapcsolatok” szakbizottságot az Európai Bizottságnak a bővítési folyamat során elért előrehaladással kapcsolatos stratégiájáról szóló vélemény kidolgozásával bízta meg,

tekintettel a 2004. december 17-i Európai Tanács elnökségi következtetéseire, amelyek a Törökországgal folytatandó csatlakozási tárgyalások megnyitását 2005. október 3-ra tűzték ki; a 2003. június 19–20-i szaloniki Európai Tanács elnökségi következtetéseire; a 2002. december 12–13-i koppenhágai Európai Tanács következtetéseire; valamint az 1999. december 10–11-i helsinki Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel az Európai Parlament Törökországnak a csatlakozás felé történő előrehaladásáról szóló rendszeres jelentésről írott jelentésére és az Európai Bizottság ugyanerről szóló ajánlására (COM(2004) 656 final) (A6-0063/2004 final),

tekintettel 2004. november 18-i állásfoglalására Törökország Európai Unióhoz történő csatlakozásáról folytatandó tárgyalások megkezdéséről (CdR 476/2004),

tekintettel a török helyi önkormányzatok és a „Külkapcsolatok” szakbizottság Ankarában, 2004. október 11-én tartott közös szemináriumán „Ankarai Nyilatkozat” címmel elfogadott következtetésekre (CdR 477/2004),

tekintettel a helyi autonómiáról szóló európai chartára, amelyet Törökország 1992-ben ratifikált,

tekintettel a „Külkapcsolatok” szakbizottság által 2005. április 26-án elfogadott véleménytervezetre (CdR 495/2004 rev 1., előadó: Helene LUND, Farum város önkormányzatának tagja, DK/PES),

attól a szándéktól vezetve, hogy megismertesse a helyi és regionális önkormányzatok álláspontját a Törökország által a csatlakozási folyamatban elért eredményekkel kapcsolatban,

mivel

1. a Tanács határozata arról, hogy 2005. október 3-án Törökországgal meg kell kezdeni a tárgyalásokat, európai távlatokat nyitott az említett ország előtt, azonban további alapvető előrelépésekre van szükség. A tárgyalásoknak – céljukat tekintve – nyitottnak kell lenniük,
2. jelenleg Törökország gyökeres változásokat él meg, többek között a szemléletmód terén. Egy túlnyomó részben muzulmán lakosságú ország, amely a szabadság, demokrácia, az emberi és az alapvető szabadságjogok, a jogállamiság tiszteletben tartásának alapvető elvei mellett kötelezte el magát, jelentőségteljes példaként szolgálhat a Közel-Kelet országai számára,

3. a török hatóságok eltörölték a halálbüntetést, a kínzás kérdésében bevezették a zero tolerancia elvét, megszüntették a szólásszabadság és a gyülekezés szabadsága, valamint a vallásszabadság számos korlátját, garantáltak bizonyos kulturális jogokat minden török állampolgár számára, ideértve a kurd származású állampolgárokat is. Ezenkívül intézkedéseket hoztak a – többek között a közigazgatásban is – súlyos problémát jelentő korrupció leküzdésére. Ezen a területen további erőteljes fellépésre van szükség minden kormányzati és közigazgatási szinten. A nők elleni testi és lelki erőszakot nem szabad eltűnővé tenni,
4. Törökország olyan központosított állam, amelyben a nép által választott helyi és regionális önkormányzatok alig-alig jutnak szerephez, az állam ezen túlmenően is – tekintettel a törvényekben szereplő elvekre és eljárásokra – jelentős ellenőrzési lehetőségekkel rendelkezik a helyi és regionális önkormányzatok vonatkozásában, az állam által kinevezett hivatalnokok – ideértve a kormányzókat is – számos területen sokkal nagyobb hatalommal rendelkeznek, mint a helyi és regionális önkormányzatok nép által választott képviselői, a helyi és regionális önkormányzatok feletti adminisztratív ellenőrzést pedig a belügyminisztérium és a 81 tartomány kormányzója gyakorolja,
5. az Európai Bizottság három pilléren nyugvó stratégiát jelentett be. Az első pillér a törökországi reformfolyamat erősítését és támogatását célzó együttműködést jelenti, különösen – a koppenhágai kritériumok közül – a politikai kritériumok figyelembe vételére vonatkozóan, a második pillér alapvetően a Törökországgal folytatott csatlakozási tárgyalások vezetésére vonatkozó különleges feltételeket jelenti, a harmadik pillér pedig az Európai Unió népei és a török nép közötti politikai és kulturális párbeszéd erősítéséről szól – a törökországi civil társadalom kiépítésének támogatása és segítése ugyanis Törökország esetleges csatlakozásának perspektívájában fontos tényezőnek tekintendő,
6. a Régiók Bizottsága előnyben kívánja részesíteni a területi önkormányzatok hatáskörébe tartozó tevékenységi területeket, az RB aktív részvételének pedig azokat a gyakorlati problémákra kell összpontosítania, amelyekre az EU és Törökország helyi és regionális önkormányzatai között megvalósuló kézzelfogható együttműködés hozhat megoldást. Ebben a tekintetben előnyösen hasznosíthatók az ikerítéseket, valamint az adminisztratív képességek erősítését célzó, helyi és regionális szinten megvalósított projektek tapasztalatai,

2005. július 6–7-én tartott 60. plenáris ülésén (a 2005. július 6-i ülésnapon) elfogadta az alábbi véleményt.

1. A Régiók Bizottsága nézetei

A Régiók Bizottsága

1.1 **hangsúlyozza**, hogy Törökországra ugyanazok a kritériumok fognak vonatkozni, mint a többi csatlakozásra jelölt országra, és **üdvözli** a török hatóságok által az utóbbi években megvalósított számos jelentős reformot, amelyek segítettek Törökországot abban, hogy kielégítő módon meg tudjon felelni a koppenhágai kritériumoknak, hogy így meg lehessen kezdeni a Törökország uniós csatlakozásáról szóló tárgyalásokat;

1.2 **elismeri**, hogy Törökország az elmúlt években – és különösen a 2002-es választások óta – több reformot indított el, mint a megelőző évtizedekben összesen: a török parlament számos – több esetben a közigazgatást érintő – reformot, tekintélyes számú törvényt, rendeletet és körlevelet fogadott el a szóban forgó reformok végrehajtása érdekében, ugyanakkor az elnök vétója folytán egyes törvények még nem léptek hatályba;

1.3 **elismeri**, hogy Törökország politikai reformjai révén lényeges előrehaladást ért el, nevezetesen sor került az alkotmány és a törvények jelentős mértékű módosítására, aminek következtében megváltozott a politikai és a jogrendszer;

1.4 **felhívja a figyelmet** arra, hogy további törvényeket is kell hozni;

1.5 **hangsúlyozza** ugyanakkor, hogy Törökországnak az új törvények hatályba lépésére és megfelelő alkalmazására, vala-

mint az emberi jogok megsértésének hatékony üldözésére is gondot kell fordítania. A Ciprusi Köztársaságot a tárgyalások megkezdése előtt a nemzetközi jog szerint is el kell ismerni;

1.6 **felhívja a figyelmet arra**, hogy Törökországban nagyok a regionális különbségek, ami további kihívást jelent a terület egységének javát szolgáló fejlesztések biztosítása számára;

1.7 **úgy véli**, hogy a helyi és regionális önkormányzati szervezetekkel és a civil társadalommal folytatott megfelelő konzultáció után minél hamarabb el kell fogadni a közigazgatásra vonatkozó reformcsomagot;

1.8 konstruktív módon **kíván** közreműködni az Európai Bizottság stratégiáját alkotó három pillér megvalósításában, különösen a harmadik pillérében, amely az Európai Unió tagállamainak népei és Törökország közötti politikai és kulturális párbeszéd erősítésére és kiszélesítésére vonatkozik. A civil társadalomnak, valamint a regionális és helyi önkormányzatoknak jelentős szerepet kell játszaniuk ebben a párbeszédben, amelyet az Európai Bizottságnak a párbeszéd eredményessége érdekében konkrét lépésekkel kell előmozdítania;

1.9 **üdvözli** a civil társadalom növekvő mértékű részvételét a társadalom életében és hangsúlyozza, hogy szükség van a civil társadalom további fejlődésének támogatására, ideértve a gyülekezési szabadsághoz való jogot is;

1.10 **úgy véli**, hogy a megerősített együttműködés, valamint az információk és a bevált tapasztalatok helyi és regionális szintű cseréje hozzájárul a demokráciához és a gazdasági és szociális fejlődéshez;

1.11 **felhívja a figyelmet** az alábbi területekre, amelyek vonatkozásában a helyi és regionális önkormányzatok hozzájárulhatnak Törökország csatlakozásra való felkészüléséhez:

- a) a közigazgatás minősítése és megszervezése, különösen helyi és regionális szinten;
- b) a közszolgáltatások irányítása;
- c) regionális fejlesztés és területfejlesztés;
- d) városrendezés;
- e) mezőgazdaság, halászat és vidékfejlesztés;
- f) környezetvédelem, erőforrás-kezelés és polgári védelem;
- g) a közlekedés és az energia szubregionális dimenziója;
- h) a KKV-k támogatására irányuló politikák;
- i) a foglalkoztatottság javítására irányuló politikák;
- j) az esélyegyenlőséget elősegítő és a diszkrimináció megszüntetését célzó politikák – mind nemi, mind etnikai szempontból –;
- k) kultúrával és sporttal kapcsolatos kezdeményezések;
- l) a kulturális örökség megőrzését és támogatását célzó politikák;
- m) a társadalmi közelséget elősegítő politikák;
- n) oktatás és szakképzés;
- o) egészségügyi és szociális ellátás;
- p) a bevándorlás kezelése, befogadási és integrációs politika;
- q) lakáspolitikák;
- r) biztonsági intézkedések;
- s) közbeszerzések;
- t) helyi demokrácia és állampolgári részvétel;

1.12 **hangsúlyozza** a helyi és regionális fejlődés erősítésének fontosságát Törökország valamennyi régiója gazdasági és szociális fejlődésének elősegítése szempontjából, és ennek vonatkozásában **úgy véli**, hogy ösztönözni és támogatni kell az állami feladatok területi kormányzatok irányába való decentralizálásának folyamatát;

1.13 **hangsúlyozza** annak szükségességét, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat minél előbb vonják be a döntési folyamatba, valamint hogy elsőbbséget biztosítsanak a **környezetvédelemnek**, amely a közösségi vívmányok egyik kiemelt területe, és a regionális és helyi önkormányzatok számára is rendkívül fontos; **megállapítja**, hogy történt bizonyos haladás a környezetvédelem területén, és megerősödtek az adminisztratív képességek is, de még sok a tennivaló, főként az érintett igazgatási szervek közötti együttműködés erősítése szükséges;

1.14 **úgy véli**, hogy mivel a közösségi jogszabályok nagy részét a helyi és regionális önkormányzatok hajtják végre,

Törökország esetleges csatlakozásában is központi szerepet kell kapniuk. Az uniós tagállamok helyi és regionális önkormányzatai projektszintű szoros együttműködés révén járulhatnak hozzá a reformok végrehajtásához és a közösségi joganyag helyi és regionális szintű megvalósításához;

1.15 **elismeri** a Törökország tagságából eredő, a közös agrárpolitika és a kohéziós politika jövőbeni alkalmazásával, valamint a munkavállalók szabad mozgásával kapcsolatos konkrét kihívásokat;

1.16 **csatlakozik** az Európai Bizottság nézeteihez, melyek szerint hatásvizsgálatra, megvalósítási tervre, továbbá költségvetési és pénzügyi keretekre van szükség;

1.17 intenzívebb párbeszédet **óhajt** a törökországi helyi önkormányzatokkal, úgy, ahogyan ez a korábbi csatlakozni szándékozó országok esetében is történt;

1.18 **hangsúlyozza**, hogy **létfontosságú** a zéró tolerancia a kínzással és rossz bánásmóddal szemben, valamennyi kisebbség jogainak és szabadságjogainak, valamint az összes vallásnak a tiszteletben tartása – többek között az összes vallás jogállása egyenlőségének elismeréséről van szó –, a zéró tolerancia a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetéssel és erőszakkal szemben, valamint az ILO gyermekmunkára vonatkozó normáinak betartása;

1.19 **hangsúlyozza**, hogy a közösségi joganyag végrehajtása és betartatása végett szükség van a helyi és regionális szintű közigazgatás erősítésére;

1.20 **úgy véli**, hogy a török kormányt egyértelműen teljes mértékben és fenntartás nélkül el kell ismernie az Európai Unió minden tagállamát, és tiszteletben kell tartania minden európai polgár emberi jogait és egyéni szabadságjogait, bárminemű kivétel nélkül.

2. A Régiók Bizottságának ajánlásai

A Régiók Bizottsága

2.1 **kéri** az Európai Bizottságot, hogy aktív módon vonja be a helyi és regionális önkormányzatokat az Európai Bizottság stratégiáját alkotó három pillér megvalósításába, különösen a harmadik pillérbe, amely az Európai Unió tagállamainak népei és Törökország közötti politikai és kulturális párbeszéd erősítésére és kiszélesítésére vonatkozik;

2.2 **arra biztatja** az Európai Bizottságot, hogy a helyi és regionális önkormányzatokkal szoros együttműködésben indítson információs kampányt annak érdekében, hogy az EU polgárai tájékoztatást kaphassanak a Törökországgal kialakított kapcsolatokról, továbbá támogasson olyan csereprogramokat, melyek hozzájárulnak az uniós polgárok és a török társadalom közötti kölcsönös megértés javításához;

2.3 **arra biztatja** az Európai Bizottságot, hogy hasznosítsa a tagállamok helyi és regionális önkormányzatai által a helyi demokrácia, valamint a helyi és regionális igazgatás fejlesztése területén szerzett tapasztalatokat;

2.4 **azt ajánlja** az Európai Bizottságnak, hogy a Törökország helyzetéről szóló legközelebbi – 2005 végén esedékes – közleményében hangsúlyozza a helyi és regionális önkormányzatok szerepének fontosságát, s kérje egy olyan független, állami szint alatti szint létrehozását, amely aktívan részt vesz a helyi és regionális fejlődés prioritásait meghatározó stratégiák kidolgozásában, és ezt követően az EU strukturális alapok programjai és más regionális fejlesztési kezdeményezések végrehajtásában;

2.5 egy olyan paritásos konzultatív bizottság létrehozását **ajánlja**, amelyben a Régiók Bizottságának és a török területi önkormányzatoknak a képviselői vennének részt, úgy, ahogyan ez a korábbi tagjelölt országok esetében is történt;

2.6 arra **kéri** a török kormányt, hogy gyorsítsa meg a közigazgatás decentralizálását célzó reformokat, amelyek fontos szerepet játszanak a régió gazdasági és társadalmi fejlődésében, s e tekintetben törekedjék a megfordíthatatlan és tartós változások minél gyorsabb megvalósítására;

2.7 **azt ajánlja**, hogy a reformok végrehajtása érdekében az érintett önkormányzatok számára biztosítsák a szükséges anyagi és emberi forrásokat, valamint hogy fordítsanak különös figyelmet Törökország hátrányos helyzetű területeinek gazdasági és szociális fejlesztésére;

2.8 **úgy véli**, hogy a török régiók – különösen az ország délkeleti részében – gazdasági és szociális fejlődésük érdekében hasznosítani fogják a strukturális és kohéziós alapokat;

2.9 ezért **szükségesnek tartja** konkrét kezdeményezések kidolgozását a helyi és regionális önkormányzatok adminisztratív képességeinek támogatására a strukturális alapok felhasználása terén, és arra kéri a török kormányt, hogy szabadítsa fel a társfinanszírozáshoz szükséges eszközöket;

2.10 **szükségesnek tartja**, hogy a nép által választott helyi és regionális képviselők kapjanak szélesebb hatáskört, a költség-

vetési eszközökből a helyi és regionális önkormányzatoknak jutó részt pedig ennek megfelelően növeljék;

2.11 **szükségesnek tartja** egy, a regionális fejlesztési politikába illeszkedő kerettörvény elfogadását;

2.12 **felkéri** a török kormányt, hogy tegye meg a szükséges lépéseket annak biztosítása érdekében, hogy Törökország – helyi és regionális szinten is – alkalmazni tudja az Európai Unió joganyagát;

2.13 **felkéri** Törökországot, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy váljanak okafogyottá az Európai Bizottság ajánlásában különösen az emberi jogok tiszteletben tartásával, illetve az alapvető, valamint a szabadság-jogok – kisebbségeket is beleértve – mindenki számára lehetséges gyakorlásával kapcsolatban megfogalmazott aggodalmak;

2.14 arra **biztatja** a török kormányt, hogy – a helyi autonómia európai chartájának megfelelően – fejlessze és bővítse a helyi és regionális autonómia elvét, és garantálja abban a polgárok teljes és közvetlen részvételét;

2.15 **elvárja**, hogy a török kormány tartsa be azt az ígéretét, hogy még a csatlakozási tárgyalások tényleges megkezdése előtt ratifikálja az Ankarai megállapodás elfogadásáról szóló jegyzőkönyvet;

2.16 nyomatékosan **felszólítja** Törökországot a nemzetközi jog és a jó szomszédság tiszteletben tartására;

2.17 **szándékában áll** a későbbiekben, megfelelő körülmények között, Törökország csatlakozásával kapcsolatban kifejteni véleményét – helyi és regionális szemszögből nézve –, és arra bátorítja az Európai Bizottságot, hogy a rendszeres jelentések kidolgozása során mindig konzultáljon a Régiók Bizottságával.

Brüsszel, 2005. július 6.

A Régiók Bizottsága
elnöke
Peter STRAUB